

Zpravodajství z jižního Kavkazu

říjen 2014

Nový imigrační zákon

V září vstoupil v platnost nový imigrační zákon drasticky zpřísnující podmínky vstupu do Gruzie a pobytu na jejím území. Podle očekávání vyvolal velké rozhořčení zejména mezi cizinci žijícími v Gruzii dlouhodobě. Zákon mimo jiné nově zavádí vízový režim občanům 13 zemí, zkracuje platnost víz nebo omezuje způsoby jejich získání. Občané zemí, na které se pro krátkodobé pobyty nevztahuje vízová povinnost (např. ČR), nově mohou v Gruzii pobývat bez víza maximálně 90 dní z každých 180 dní (namísto dřívějšího možného pobytu 360 dnů po každém vstupu do země). Vlna nevole nad tímto zákonem však způsobila, že ještě projde dílčími úpravami. Změny se očekávají v průběhu prosince.

(EN) <http://www.eurasianet.org/node/70396>

(EN) <http://dfwatch.net/changes-in-georgias-immigration-law-expected-in-december-44803>

(EN) <http://www.transparency.ge/en/blog/challenges-new-immigration-policies-georgia>

Mešita ve vesnici Moche

V poslední době častěji dochází ke konfliktům mezi gruzínskými muslimy a většinovou společností. Zatím posledním případem je spor o budovu v obci Moche v okrese Adigeni. Ta byla podle místních muslimů dříve mešitou, podle křesťanů kostelem. Tamní úřady chtějí vyřešit spor přetvořením domu na kulturní centrum. Gruzínský ombudsman Uča Nanuašvili již vyjádřil obavy z hrozícího konfliktu mezi náboženskými skupinami.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29776/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29732/>

Bačo Achalaja. Zdroj:
Wikimedia Commons

Bačo Achalaja a Vano Merabišvili odsouzeni

Bývalý gruzínský ministr vnitra Bačo Achalaja byl odsouzen k sedmi a půl letům vězení. Soud ho shledal vinným z mučení vězňů a zneužití pravomocí. Koncem října byl odsouzen i další z bývalých blízkých spolupracovníků Michaila Saakašviliho, někdejší předseda vlády a ministr vnitra, Vano Merabišvili. Soud ho poslal na tři roky za mříže za to, že zneužíval svých pravomocí a zasahoval do vyšetřování vraždy Sandro Girgvlianiho.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29705/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29683/>

Demonstrace proti násilí na ženách

Před úřadem vlády proběhla dne 21. října demonstrace proti násilí na ženách. Podle protestujících zaznamenalo domácí násilí v Gruzii nárůst, když v letošním roce bylo již 23 žen zavražděno svými manželi či jinými příbuznými. Ombudsman Uča Nanuašvili potvrdil, že postup státních orgánů v případech domácího násilí často není dostatečný a doporučil vládě zlepšit strategii boje proti domácímu násilí.

Několik dnů na to gruzínská vláda přijala národní strategii pro boj s domácím násilím. Tato strategie je důsledkem úmluvy o prevenci domácího násilí a násilí vůči ženám, kterou za gruzínskou vládu podepsala v červnu ve Štrasburku ministryně spravedlnosti Thea Tsulukiani.

(EN) <http://dfwatch.net/violence-against-women-highlighted-at-demonstration-in-tbilisi-86145>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29748/>

Protest uprchlíků v Poti

V gruzínském přístavu Poti již několik týdnů protestuje skupina uprchlíků z Abcházie za důstojné životní podmínky. Stěžují si, že vláda dlouhodobě neřeší jejich situaci. Naposledy zablokovali jednu z hlavních silnic ve městě proto, že úřady nezajistily dodávku elektřiny do jedné z budov určených pro ubytování uprchlíků. Po celé zemi jsou stále desítky tisíc etnických Gruzínů uprchlých z Abcházie, kteří přežívají v různých provizorních útočištích, často i přímo na ulici. Někteří takto žijí i dvacet let.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29624/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29527/>

Několik představitelů ministerstva obrany a armády zatčeno

Jeden bývalý a čtyři současní představitelé gruzínské armády a ministerstva obrany byli zatčeni a obviněni z podvodu. Údajně se měli dopustit zmanipulování veřejné soutěže na telekomunikační služby a připravit tak stát o 4,1 milionu lari (cca 52 mil. Kč). Vítězem předražené zakázky byla jedna z největších gruzínských telekomunikačních firem Silknet. Diskutuje se ale i o možnosti, že kauza vznikla v rámci politického boje ve vládnoucí koalici.

(EN) <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=27751>

Zavírání abchazsko-gruzínské hranice

Most spojující Gruzii a Abcházii.

Abcházie uzavře pět hraničních přechodů s Gruzii v rámci „upevňování státní hranice“, které prosazuje nově zvolený prezident Raul Chadžimba. Upevňování hranice se účastní i ruské ozbrojené síly. Představitelé Gruzie tyto kroky kritizují a upozorňují, že situace těch Gruzínců, kteří ještě na území Abcházie žijí, se v poslední době výrazně zhoršuje. Před nedávnými prezidentskými volbami jich například tisíce přišly o abchazské občanství, čímž ztratily i hlasovací právo.

(RU) <http://abkhasia.kavkaz-uzel.ru/articles/250194/>

(RU) <http://abkhasia.kavkaz-uzel.ru/articles/250196/>

Smlouva o rusko-abchazské unii

Ruská státní Duma předala abchazskému parlamentu k projednání smlouvu o integraci a vytvoření unie Abcházie a Ruska. Dokument počítá mimo jiné se společnou armádou či ochranou hranic. Smlouva se však setkala nejen s kategorickým odporem v Gruzii, ale i s poměrně hlasitým nesouhlasem na abchazské politické scéně. Zejména členové strany Amcachara, stojící za bývalým prezidentem Alexandrem Ankvabem, se obávají hrozící úplné ztráty abchazské suverenity a smlouvu ostře kritizují.

(RU) <http://newsgeorgia.ru/politics/20141015/217031622.html>

(RU) <http://apsnypress.info/docs/13258.html>

(EN) <http://www.eurasianet.org/node/70611>

Dopisy Maxovi

Francouzský film režiséra Erica Baudelaira s názvem Dopisy Maxovi (Letters to Max), uvedený na festivalu dokumentárních filmů Jihlava, se snaží ukázat Abcházii z trochu jiného pohledu, než je běžné v médiích. Činí tak prostřednictvím předčítané korespondence režiséra s jeho přítelem, bývalým ministrem zahraničních věcí Abcházie Maximem Gvindžijou. Zajímavý a místy až surrealistický dialog doplňují realisticky pojaté filmové záběry za současné Abcházie, mezi které jsou vsunuty neméně zajímavé scény z Maxova soukromého života.

(CZ) <http://www.csfd.cz/film/387751-dopisy-maxovi/>

(CZ) <http://www.blisty.cz/art/75222.html>

V Jižní Osetii vítali ozbrojence z Donbasu

Slavnostního uvítání se dočkalo 30 jihoosetských dobrovolníků, kteří se 14. října vrátili z bojů v ukrajinském Donbasu. Muže, kteří se v řadách proruských povstalců účastnili bojů v tzv. Doněcké a Luhanské republice, teď čeká v Jižní Osetii odpočinek a případná rehabilitace.

(RU) http://kavpolit.com/articles/juzhnaya_oseiya-10369/

Pozorovatelé z Jižní Osetie do DNR

Do tzv. Doněcké lidové republiky (DNR) se vydala z pověření jihoosetského prezidenta Tibilova skupina volebních pozorovatelů, aby dohlíželi na průběh voleb.

(RU) <http://www.ekhokavkaza.com/archive/news/20141029/3235/2759.html?id=26664058>

Veřejné projednávání a připomínkování územního plánu Cchinvali

Magistrát hlavního města Jižní Osetie Cchinvali v říjnu veřejně projednával připomínky občanů k novému územnímu plánu města. Nový plán má nahradit stávající, který byl přijat v 70. letech minulého století. Připomínky občanů se většinou týkaly životního prostředí a zpravidla žádaly zvětšení ploch parků a městské zeleně. Občané také navrhovali, aby se tvorby územního plánu účastnili i architekti a další odborníci ze Severní Osetie.

(RU) <http://south-osetia.kavkaz-uzel.ru/articles/250597/>

Restrikce proti Gruzíncům v Jižní Osetii

Etnické Gruzínce, žijící na území mezinárodně neuznané Jižní Osetie, čekají pravděpodobně horší časy. Od ledna 2015 totiž vstoupí v platnost nařízení, které říká, že ti, kteří budou chtít z Jižní Osetie vycestovat do Gruzie, budou muset mít speciální jihoosetské pasy, přičemž podmínkou jejich získání je vzdání se gruzínského občanství. Těm, kteří se gruzínského občanství po lednu 2015 nevzdají, navíc hrozí, že přijdou o své domovy v Jižní Osetii. Naprostá většina jihoosetských Gruzínů žije v okrese Achalgori, který se dostal pod kontrolu jihoosetských sil během války v roce 2008.

(EN) <http://www.rferl.org/content/georgia-south-ossetia-passports-russia-akhalgori/26673687.html>

Serž Sarkisjan. Zdroj: Wikimedia Commons

Protivládní demonstrace v Jerevanu

Tisíce lidí vyšly 10. října v arménském hlavním městě do ulic, aby protestovaly proti vládě prezidenta Serže Sarkisjana. Dávají mu za vinu zejména pomalý ekonomický růst a vysokou míru korupce. Kromě toho však také Sarkisjanovi vytýkají jeho rozhodnutí vstoupit do Ruskem vedené tzv. Eurasijské ekonomické unie (EEU). Protest organizovaly tři hlavní opoziční strany - Prosperující Arménie, Dědictví a Arménský národní kongres. Právě předseda

posledně jmenované strany a bývalý prezident Arménie Levon Ter-Petrosjan byl jedním z řečníků, kteří hovořili k deseti- až čtrnáctitisícovému davu.

(EN) <http://www.rferl.org/content/armenia-protest-/26631897.html>

Vojenské cvičené ruské armády v Arménii

V říjnu proběhlo velké cvičení ruské armády na území Arménie, kterého se zúčastnilo okolo 3 tisíc vojáků Jižního vojenského okruhu. Do cvičení se mimo jiné zapojily moderní ruské stíhačky MIG 29, umístěné na základně Erebuni poblíž Jerevanu.

(RU) <http://caucasustimes.com/article.asp?id=21365>

(RU) <http://itar-tass.com/armiya-i-opk/1507151>

(RU) VIDEO: https://www.youtube.com/watch?v=RcL-9qg_LeQ

Protesty proti zdražení MHD

Protesty občanů v hlavním městě Náhorního Karabachu Stěpanakertu proti zdražování jízdného v městské hromadné dopravě přinesly částečný úspěch. Vrácení ceny jízdenky na původních 70 dramů (cca 3,50 Kč) se sice odpůrci zdražení nedočkali (nově bude jízdenka stát 100 dramů, cca 5 Kč), magistrát však přislíbil, že bude studentům a sociálně znevýhodněným lidem zdražení kompenzovat.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29462/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29538/>

Chronologie represí v Ázerbájdžánu

Evropský think tank European Stability Initiative (ESI) vypracoval stručný chronologický přehled represí proti odpůrcům autoritářského režimu v Ázerbájdžánu. Týká se období od května (kdy se Ázerbájdžán stal předsednickou zemí rady ministrů Rady Evropy) do srpna letošního roku.

(EN)

<http://www.esiweb.org/pdf/A%20short%20chronology%20of%20the%20Council%20of%20Europe%20Chairmanship.pdf>

Nová nevládní organizace pro monitoring politických vězňů

V Ázerbájdžánu vznikla nová nevládní organizace, nazvaná „Monitoring Centre of Political Prisoners“ (Centrum pro monitoring politických vězňů), jejíž činností má být sledování situace politických vězňů. Předsedou organizace se stal Elšan Gasanov, člen organizace „Azerbaijan without Political Prisoners“ (Ázerbájdžán bez politických vězňů) a sám bývalý politický vězeň. Mezi zakladateli jsou i další bývalí političtí vězni, například Achad Mamedli, Rufat Gadžibeili a Mechti Šamili.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29654/>

Rasul Džafarov zůstává ve vazbě

Obránce lidských práv a politický vězeň Rasul Džafarov stráví další tři měsíce ve vazbě. Rozhodl o tom bakuský městský soud. Džafarov tak bude na soud čekat za mřížemi nejméně do 2. února 2015.

(RU) <http://azerbaijan.kavkaz-uzel.ru/articles/251218/>

Chadidža Ismailová nesmí vycestovat

Ázerbájdžánská novinářka Chadidža Ismailová měla být hostkou pražské konference Forum 2000. Do Prahy však nakonec nepřiletěla, neboť jí úřady nepovolily vycestovat ze země. Odůvodnily to značně absurdním způsobem - Ismailová údajně figuruje jako svědek v jednom případě. Již dříve jí úřady hrozily zatčením a trestním stíháním.

Chadidža Ismailová je jednou z nejhlasitějších kritiček současného režimu, která zatím zůstává na svobodě.

(EN) <http://www.rferl.org/content/azerbajian-journalist-ismayilova-fears-arrest/26615533.html>

(CZ) <https://echo24.cz/a/iZKMS/urady-v-baku-zakazaly-novinarce-letet-do-prahy>

(EN) <http://humanrightshouse.org/Articles/20515.html>

Zdravotní stav vězněného Intigama Alijeva se zhoršuje

Bakuský odvolací soud rozhodl, že obránce lidských práv Intigam Alijev zůstane nadále ve vazbě. Odmítl tak jeho žádost, aby byl ze zdravotních důvodů propuštěn do domácího vězení. Alijevův vážný zdravotní stav se v poslední době nadále zhoršuje.

(RU) http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/251498/?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29781/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29757/>

Lejla Junus. Zdroj: Amnesty.org

Lejla Junus nominována na Sacharovovu cenu

Ázerbájdžánská lidskoprávní aktivistka Lejla Junus byla nominována Evropským parlamentem na Sacharovovu cenu za svobodu myšlení. Kromě toho byla tato žena, která se před svým uvězněním angažovala mj. v aktivitách zaměřených na překonávání ázerbájdžánsko-arménského nepřátelství, nominována na Nobelovu cenu míru pro rok 2015.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29515/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29706/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/29722/>

Další novinář odsouzen

V Ázerbájdžánu byl odsouzen k 25 dnům odnětí svobody novinář opozičních novin Azadliq (Svoboda) Chalid Garajev. Byl shledán vinným z výtržnictví a neuposlechnutí policie. Výtržnictví se měl údajně dopustit tím, že během televizního vysílání použil vulgární vyjádření a pokračoval v tom i po upozornění, aby to nedělal. Garajev toto obvinění odmítá a považuje ho za účelové a politicky motivované.

(EN) <http://cpj.org/2014/10/azerbajian-jails-yet-another-critical-reporter.php>

Matanat Azizova.

Rozhovor s ázerbájdžánskou ženskoprávní aktivistkou

NESEHNUTÍ uveřejnilo v časopise Femag.cz rozhovor s ázerbájdžánskou ženskoprávní aktivistkou Matanat Azizovou, předsedkyní Ženského krizového centra (Women Crisis Center), které podporuje práva žen, usiluje o prevenci násilí na základě pohlaví a pomáhá obětem domácího násilí. Matanat Azizova se jako expertka se podílí na řešení genderové problematiky v rámci různých lokálních i mezinárodních projektů.

(CZ) <http://www.femag.cz/osobni-je-politicke/jeste-dnes-existuje-zvyk-ze-na-otazku-kolik-ma-clovek-deti-se-odpovi-podle-poctu-synu/>

K odběru měsíčního zpravodajství z jižního Kavkazu se můžete snadno přihlásit na <http://www.cestainiciativy.cz>

Líbí se vám zpravodajství? Pomozte nám pokračovat v jeho vydávání!

NEzávislé Sociálně Ekologické HNUTÍ – NESEHNUTÍ
tř. Kpt. Jaroše 18, 602 00 Brno, tel.: 543 245 342, e-mail: brno@nesehnuti.cz
<http://www.nesehnuti.cz>

Na vzniku tohoto přehledu zpráv se podíleli:
Štěpán Lohr, Martin Hytša, Kateřina Špácová, Milan Štefanec

Poznámky:

Názvy některých měst i území na jižním Kavkaze se staly součástí politických bojů, které navazují na přímé vojenské konflikty mezi různými znepřátelenými zeměmi. Proto se můžete ve zpravodajství v ruském i anglickém jazyce setkávat s názvy jako Sukhumi/Sukhum, Stepanakert/Khankendi [1], Tskhinvali/Tskhinval, South Ossetia/Tskhinvali Region apod. V tomto zpravodaji se snažíme používat pro pojmenování hlavních měst neuznaných či částečně uznaných území jazykovou podobu, která byla konzultována s Ústavem pro jazyk český Akademie věd České republiky (pokud taková podoba existuje).

Pro bezprostřední vzhled a ilustraci některých názorových postojů politického života na jižním Kavkaze občas uvádíme i odkazy na zdroje, které vyjadřují stanovisko pouze jedné ze zainteresovaných stran či na zdroje, které v žádném případě nelze označit za nezájaté. V žádném případě to neznamená, že se redakce tohoto zpravodaje ztotožňuje se všemi názory či východisky médií, jejichž odkazy uvádíme.

[1] Ázerbájdžán v roce 1991 přejmenoval město na Chankendi a používá pouze tento název, Arménie a arménské obyvatelstvo, které nyní město ovládá, používají název Stepanakert vzniklý v dobách Sovětského svazu v roce 1923.

TRANSITION

Projekt byl podpořen z prostředků Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu transformační spolupráce ČR.